

ОЦІНКА ВПЛИВУ КОНКУРЕНЦІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕДАКЦІЙ МІСЦЕВИХ КОМУНАЛЬНИХ ДРУКОВАНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

© 2017 БЕЗТЕЛЕСНА Л. І., ПЛЯШКО О. С., БУРЧЕНЯ О. П.

УДК 330.341.4:659.3

Безтелесна Л. І., Пляшко О. С., Бурчєня О. П. Оцінка впливу конкуренції на діяльність редакцій місцевих комунальних друкованих засобів масової інформації

У статті проведено оцінку впливу конкуренції на діяльність редакцій місцевих комунальних друкованих засобів масової інформації. Досліджено показники прибутковості комунальних газет, їх тиражу і вартості передплати в розрізі регіонів. Визначено індикативну базу та за результатами кореляційно-регресійного аналізу оцінено вплив демографічних, інституційних, економічних, соціальних, інфраструктурних чинників та показників діяльності комунальних газет на кількість прибуткових комунальних видань, розмір дотацій з місцевого бюджету та середньорічну вартість передплати. Встановлено особливості зв'язку між чинниками, що дозволило виділити лише один значущий чинник впливу на кількість прибуткових комунальних газет і жодного – на розмір дотацій з місцевих бюджетів та середньорічну вартість передплати. Проведені розрахунки дозволили зробити висновок, що прибутковість редакцій місцевих комунальних друкованих засобів масової інформації забезпечується, насамперед, ефективністю їх менеджменту. Зовнішні чинники, хоч і формують конкурентне середовище функціонування місцевих ЗМІ, але суттєвого впливу на їх прибутковість не здійснюють.

Ключові слова: редакції місцевих комунальних друкованих засобів масової інформації, комунальні газети, конкуренція, економіко-математичні моделі, прибутковість, дотація, висвітлення.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 13.

Безтелесна Людмила Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри трудових ресурсів і підприємництва, Національний університет водного господарства та природокористування (вул. Соборна, 11, Рівне, 33028, Україна)

E-mail: l.i.beztesna@nuwm.edu.ua

Пляшко Ольга Степанівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економічної кібернетики, Рівненський державний гуманітарний університет (вул. Степана Бандери, 12, Рівне, 33028, Україна)

E-mail: olgaplyashko@gmail.com

Бурчєня Олена Петрівна – старший викладач кафедри обліку і аудиту, Національний університет водного господарства та природокористування (вул. Соборна, 11, Рівне, 33028, Україна)

E-mail: o.p.burchenia@nuwm.edu.ua

УДК 330.341.4:659.3

UDC 330.341.4:659.3

Безтелесная Л. И., Пляшко О. С., Бурчєня Е. П. Оценка влияния конкуренции на деятельность редакций местных коммунальных печатных средств массовой информации

В статье проведена оценка влияния конкуренции на деятельность редакций местных коммунальных печатных средств массовой информации. Исследованы показатели прибыльности коммунальных газет, их тиража и стоимости подписки в разрезе регионов. Определена индикативная база и по результатам корреляционно-регрессионного анализа оценено влияние демографических, институциональных, экономических, социальных, инфраструктурных факторов и показателей деятельности коммунальных газет на количество прибыльных коммунальных изданий, размер дотаций из местного бюджета и среднегодовой стоимости подписки. Установленные особенности связи между факторами позволили выделить только один значимый фактор влияния на количество прибыльных коммунальных газет и ни одного – на размер дотаций из местных бюджетов и среднегодовой стоимости подписки. Проведенные расчеты позволили сделать вывод, что доходность редакций местных коммунальных печатных средств массовой информации обеспечивается, прежде всего, эффективностью их менеджмента. Внешние факторы, хотя и формируют конкурентную среду функционирования местных СМИ, но существенного влияния на их доходность не имеют.

Ключевые слова: редакции местных коммунальных печатных средств массовой информации, коммунальные газеты, конкуренция, экономико-математические модели, доходность, дотация, освещение.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Библ.:** 13.

Безтелесная Людмила Ивановна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой трудовых ресурсов и предпринимательства, Национальный университет водного хозяйства и природопользования (ул. Соборная, 11, Ровно, 33028, Украина)

E-mail: l.i.beztesna@nuwm.edu.ua

Пляшко Ольга Степановна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры экономической кибернетики, Ровенский государственный гуманитарный университет (ул. Степана Бандеры, 12, Ровно, 33028, Украина)

E-mail: olgaplyashko@gmail.com

Бурчєня Елена Петровна – старший преподаватель кафедры учета и аудита, Национальный университет водного хозяйства и природопользования (ул. Соборная, 11, Ровно, 33028, Украина)

E-mail: o.p.burchenia@nuwm.edu.ua

Beztesna L. I., Pliashko O. S., Burchenia O. P. Evaluating the Impact of Competition on the Work of Editorial Bodies of the Local Communal Print Media

The article evaluates the impact of competition on the work of editorial bodies of the local communal print media. The indicators of profitability of communal newspapers, their circulation, and the cost of subscribing in terms of regions were researched. An indicative framework has been defined and, proceeding from results of the correlation-regression analysis, impact of the demographic, institutional, economic, social, infrastructural factors and indicators of performance of communal newspapers on the number of profitable communal publications, the amount of local budget subsidies, and the average annual cost of subscriptions have been evaluated. The identified features of relationship between the factors allowed to allocate only one significant factor of influence on the number of profitable communal newspapers and none for the local budget subsidies and the average annual cost of the subscription. The carried out calculations led to the conclusion that profitability of the editorial bodies of the local communal print media is provided, above all, by efficiency of their management. The external factors, although they form a competitive environment for the local media, have no significant impact on their profitability.

Keywords: local communal print media, communal newspapers, competition, economic-mathematical models, profitability, subsidy, coverage.

Fig.: 2. **Tbl.:** 3. **Bibl.:** 13.

Beztesna Liudmyla I. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Labor Resources and Entrepreneurship, National University of Water Management and Natural Resources Use (11 Soborna Str., Rivne, 33028, Ukraine)

E-mail: l.i.beztesna@nuwm.edu.ua

Pliashko Olga S. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Economic Cybernetics, Rivne State Humanitarian University (12 Stepana Bandery Str., Rivne, 33028, Ukraine)

E-mail: olgaplyashko@gmail.com

Burchenia Olena P. – Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing, National University of Water Management and Natural Resources Use (11 Soborna Str., Rivne, 33028, Ukraine)

E-mail: o.p.burchenia@nuwm.edu.ua

Прибутковість будь-якого підприємства незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та виду діяльності залежить, більшою мірою, від двох чинників: умов зовнішнього середовища та ефективності внутрішнього менеджменту. Зовнішнє середовище через сукупність факторів адміністративного, демографічного, економічного, соціального, екологічного впливу формує умови (сприятливі чи несприятливі) для розвитку бізнесу загалом, а вміння та бажання керівництва адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища та застосовувати прогресивні методи управління безпосередньо визначають фінансовий результат і показники прибутковості підприємства.

Редакції комунальних друкованих засобів масової інформації (ЗМІ), зокрема газет, є своєрідним феноменом ринкової економіки, оскільки, з одного боку, вони є повноправним суб'єктом підприємницької діяльності, самостійність і незалежність діяльності якого регламентується законодавчо [1; 2], а з іншого – їх співзасновниками є органи місцевого самоврядування, і статут редакції передбачається інформування громадян про діяльність цього органу та органів державної влади, що апіорі означає можливість втручання засновників у редакційну політику видань. Однак прийняття Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» [3], який передбачає вихід органів влади і місцевого самоврядування зі співзасновників видань, також неоднозначно оцінюється фахівцями, оскільки редакційна незалежність, особливо в малонаселених і депресивних регіонах, без відсутності фінансової підтримки тих самих органів місцевої влади може призвести до масового банкрутства та закриття місцевих газет. Така неоднозначність актуалізує дослідження умов і чинників, що впливають на розвиток комунальних ЗМІ з метою визначення редакційних пріоритетів за умов реформування.

Вагомий внесок у дослідження проблем вітчизняних друкованих, у тому числі, й комунальних ЗМІ здійснили українські вчені В. Бебик [4], В. Карпенко [5], М. Сенченко, Ю. Бондар, В. Набруско та ін. Проблемам роздержавлення преси в Україні присвячені роботи М. Білоусенка [6], О. Бухтатого, В. Горобця [7], Д. Кузіна [8], С. Остапи [9], А. Сафарова [10] та ін. Проте сучасні динамічні процеси в галузі обумовлюють доцільність проведення подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є оцінка впливу конкуренції, зокрема, чинників та умов, що детермінуються середовищем, на діяльність редакцій комунальних друкованих ЗМІ.

За даними [7] основними видами доходів комунальних газет у 2015 р. був дохід від реалізації тиражів (41,5%), дохід від реклами (34,3%), дотації з місцевих бюджетів (20,7%) та плата за висвітлення діяльності місцевої влади (3,5%), а витрат – оплата праці (52,9%), видавничі витрати (36,3%), сплата податків (6,3%) та оплата послуг Укрпошти (5,5%) – основного розповсюдjuвача преси за передплатою та в мережі роздрібної торгівлі). Сумарна різниця доходів та витрат є показником прибутковості чи збитковості місцевих ЗМІ. Показово, що зміни територіальної, політичної та економічної ситуа-

ції в державі вплинули і на результати діяльності комунальних газет: у 2013 р. 161 беззбиткове комунальне видання (31% від загальної кількості), у 2014 р. – 407 видань (73,6%), у 2015 р. – 376 видань (69,7%). При цьому кількість прибуткових видань у всіх областях у 2015 р. перевищує 50%, а в областях, де рівень передплатної ціни вищий за середній показник по країні, відсоток збиткових газет менший [7] (рис. 1). Для порівняння: у 2014 р. загальна кількість прибуткових видань хоч і була вищою, але у Львівській та Донецькій областях збиткові газети домінували над прибутковими (відповідно лише 47,8% прибуткових газет у Львівській та 40% – у Донецькій областях).

Своєю чергою, вартість передплати формується під впливом редакційних витрат (прямі витрати), але не завжди визначається обсягами тиражу (рис. 2), що дозволяє припустити наявність впливу на формування ціни й інших факторів, що детермінуються умовами функціонування місцевих газет, наприклад наявністю доходів від реклами, розмірами дотацій з місцевих бюджетів та ін.

На підставі узагальнення результатів науково-практичних досліджень з предметної області [5–8; 11] та наявної статистичної бази [12] нами сформовано індикативну базу для оцінювання впливу зовнішніх і внутрішніх чинників (означимо їх сукупність як конкурентне середовище), що апіорі можуть чинити вплив на діяльність та фінансування редакцій комунальних друкованих ЗМІ, зокрема прибутковість комунальних ЗМІ, розмір дотацій з місцевого бюджету та середньорічну вартість передплати (табл. 1).

Демографічні чинники демонструють вплив на досліджувані показники чисельності населення (наявного, економічно активного та чисельності домогосподарств), яке є потенційним передплатником і читачем місцевих газет, тобто формує попит на ринку і, відповідно, обсяг тиражу.

Інституційні чинники показують вплив кількісного складу адміністративно-територіальних одиниць і сутнісно виражають спроможність громад (місцевих органів влади) фінансово підтримувати редакції комунальних друкованих ЗМІ.

Економічні чинники об'єднують показники економічного стану населення, що характеризують його фінансові можливості, та показники стану розвитку економіки регіонів. Узагальнено економічні чинники демонструють тісноту зв'язку між розвитком економіки, купівельною спроможністю населення та розвитком місцевих ЗМІ.

Інфраструктурні чинники відображають вплив сформованого середовища (бізнес-середовища, культурного, інноваційного, креативного) через насиченість контенту, пов'язаного з наявністю подій та об'єктів для висвітлення широкого спектра місцевих новин і можливість отримання додаткових доходів від розміщення реклами.

Соціальні чинники демонструють зв'язок між соціальним статусом і станом населення і розвитком місцевих ЗМІ.

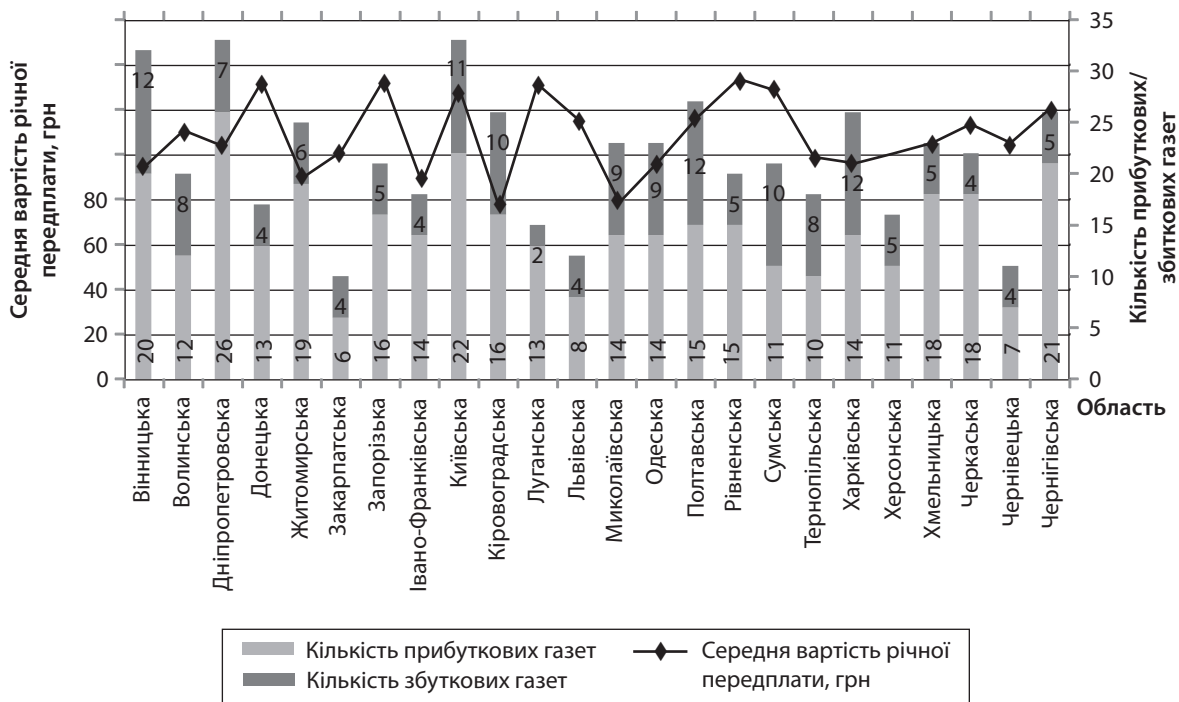

Рис. 1. Розподіл прибуткових і збиткових комунальних газет і середньої вартості річної передплати, 2015 р.

Джерело: складено за [7].

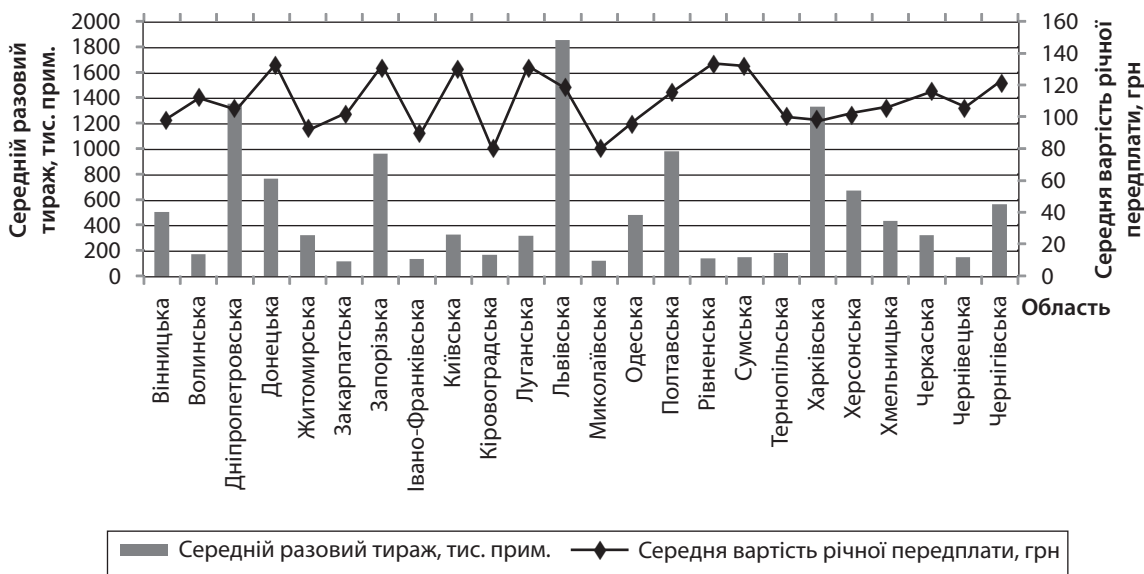

Рис. 2. Співвідношення середньої річної вартості передплати та обсягів тиражу комунальних газет, 2015 р.

Джерело: складено за [7].

Показники діяльності відображають зв'язок між сформованими в даних умовах результуючими показниками діяльності редакцій комунальних друкованих ЗМІ та досліджуваними факторами. Показник насиченості демонструє кількість населення, що теоретично читає 1 примірник, і визначається шляхом ділення кількості населення регіону на середній разовий тираж. Показник висвітлення – це відсоток бюджетних коштів у загальному фінансуванні місцевих газет, що спрямовується на висвітлення діяльності органів місцевої влади і самоврядування щороку. Середній разовий тираж – це сукупний разовий тираж обласних, міських, районних і низових газет за даними Державної служби статистики України.

Важомість впливу означених чинників на досліджувані показники, а саме: кількість прибуткових комунальних газет, розмір дотацій з місцевих бюджетів, середньорічну вартість передплати оцінено за результатами кореляційно-регресійного аналізу на 5%-ному інтервалі довіри, проведеного на основі даних Державної служби статистики України за 2015 р. у розрізі 24 областей.

Результати аналізу засвідчили, що для більшості показників притаманний слабкий ($0,1 < r < 0,3$) та помірний ($0,3 < r < 0,5$) зв'язок, значного ($0,7 < r < 0,9$) та дуже значного ($0,9 < r < 0,99$) зв'язку не виявлено. Жоден з означених чинників не має помітного зв'язку із середньо-

Таблиця 1

Індикативна база чинників впливу на прибутковість комунальних друкованих ЗМІ

Чинник	Індикатор (показник)
Демографічні	Чисельність наявного населення, тис. осіб
	Економічно активне населення у віці 15–70 років, тис. осіб
	Чисельність домогосподарств, тис.
Інституційні	Кількість адміністративних районів
	Кількість об'єднаних територіальних громад
Економічні	Наявний дохід населення, грн
	Витрати населення, грн
	Середньомісячна зарплата, грн
	Індекс споживчих цін, %
	Валовий регіональний продукт
	Обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн
	Продукція сільського господарства, млн. грн
	Прийнято в експлуатацію житла, тис. м ²
	Роздрібний товарооборот у фактичних цінах, млн грн
	Експорт товарів, млн дол. США
	Експорт послуг, млн дол. США
	Імпорт послуг, млн дол. США
	Фінансовий результат до оподаткування, млрд грн
	Капітальні інвестиції у фактичних цінах, млрд грн
Соціальні	Кількість зайнятих, тис. осіб
	Рівень безробіття, %
	Кількість домогосподарств, що отримують субсидію, тис.
	Кількість виявлених злочинів
	Заборгованість із виплати зарплати, тис. грн
	Частка осіб із вищою освітою, %
	Індекс людського розвитку в регіоні
Інфраструктурні	Кількість друкованих видань
	Кількість вищих навчальних закладів
	Кількість проведених семінарів і конференцій
	Кількість суб'єктів ЄДРПОУ
	Кількість організацій, що виконують НТР
	Частка інноваційно активних підприємств, %
	Кількість театрів
	Кількість бібліотек
	Кількість музеїв
	Кількість демонстраторів фільмів
	Кількість ландшафтних парків
	Абоненти кабельного телебачення та мережі Internet
Кількість громадських організацій і політичних партій	
Показники діяльності	Насиченість
	Висвітлення, тис. грн
	Вартість річної передплати, грн
	Середній разовий тираж, прим.
	Обсяг дотацій з місцевого бюджету, тис. грн

Джерело: авторська розробка.

річною вартістю передплати, тобто вона детермінується внутрішніми факторами видань, а невиважена політика ціноутворення є результатом слабого менеджменту. Вплив демографічних, соціальних та інфраструктурних чинників на розвиток комунальних газет є незначним ($0,1 < r < 0,5$), а це підтверджує висновки практиків [10; 11; 13] і означає, що наявність потенційних можливостей, не підкріплена якісним контентом, зорієнтованим на споживацькі інтереси, так і залишається лише невикористаним потенціалом прибутковості.

Помітний зв'язок (коефіцієнт кореляції $0,5 < r < 0,7$) спостерігається між показниками кількості прибуткових комунальних газет (y_1) та наявного доходу населення (коефіцієнт кореляції $r = 0,5561$), продукцією сільського господарства ($r = 0,6266$), прибутком підприємств регіону ($r = 0,6304$), капітальними інвестиціями ($r = 0,5249$), кількістю районів ($r = 0,6190$) та показником висвітлення ($r = 0,5959$). Величину впливу зміни (збільшення) досліджуваних чинників (x) на результуючий показник (y) за умов сформованого середовища, оцінена за результатами розрахунку коефіцієнтів еластичності, наведено в *табл. 2*.

Вплив змін розмірів дотації на показник площі прийнятого в експлуатацію житла є більш значущим, ніж зворотний, а обсягів продукції сільського господарства, прибутку підприємств і капітальних інвестицій більше впливають на зміни сум дотацій, ніж навпаки (див. *табл. 2*), що лише підтверджує залежність фінансової спроможності місцевих бюджетів від розвитку відповідних адміністративних одиниць.

Сформовані на основі виділених найбільш значущих чинників багатофакторні регресійні моделі залежності кількості прибуткових комунальних газет (y_1) та розмірів дотації з місцевого бюджету (y_2) від чинників конкурентного середовища після перевірки їх адекватності дозволили виділити лише один значущий чинник впливу на кількість прибуткових комунальних газет і жодного – на розмір дотацій з місцевих бюджетів (*табл. 3*).

Найбільш значущим чинником, що в умовах сформованого середовища впливає на кількість прибуткових газет у регіоні, є фінансування висвітлення діяльності органів місцевої влади та самоврядування в комуналь-

Таблиця 2

Вплив факторів на прибутковість та фінансування комунальних газет

Вхідна змінна у	Вхідна змінна x	Коефіцієнт еластичності
Кількість прибуткових газет	Наявний дохід на 1 особу	0,8858
	Продукція сільського господарства	0,5305
	Прибуток підприємств регіону	0,2857
	Капітальні інвестиції	0,2277
	Кількість районів	1,0641
	Висвітлення	0,2829
Розмір дотації з місцевих бюджетів	Продукція сільського господарства	0,5547
	Прибуток підприємств регіону	0,3804
	Капітальні інвестиції	0,6756
	Прийнято в експлуатацію житла	0,3142

При цьому вплив зміни (збільшення) кількості прибуткових газет на зміну обсягів продукції сільського господарства, капітальних інвестицій, прибутку підприємств регіону та висвітлення є сильнішим, ніж зворотний, а кількість прибуткових газет більше залежить від змін наявних доходів населення та кількості адміністративних районів, ніж навпаки. Це засвідчує той факт, що на прибутковість комунальних газет зовнішнє середовище суттєвого впливу не чинить, хоча взаємозалежність розвитку комунальних газет та економіки регіону, наявність інституціонально-адміністративного впливу на результати їх діяльності все ж є.

Щодо зв'язку між сумою дотації, виділеної комунальним газетам з місцевого бюджету, то помітним (коефіцієнт кореляції $0,5 < r < 0,7$) є зв'язок між сумою дотації (y_2) та продукцією сільського господарства ($r = 0,5386$), площею прийнятого в експлуатацію житла ($r = 0,6036$), прибутком підприємств ($r = 0,6027$) та капітальними інвестиціями ($r = 0,5249$).

ній пресі. У середньому за умов незмінності інших факторів збільшення відповідних надходжень на 1% може сприяти збільшенню прибуткових комунальних газет на 0,21%. За відсутності аналогічних статистичних даних щодо сум надходжень від розміщення іншої реклами не можна надати однозначної оцінки такому явищу, оскільки об'єктивне висвітлення місцевих новин є основним у контенті місцевої комунальної преси і закріплене законодавчо [2] та статутами видань. Однак домінування цього фактора та неузгодженість дотаційних процесів з об'єктивними економічними та соціальними умовами дають підстави стверджувати про наявний адміністративний вплив та сумнівну незалежність комунальної преси.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз засвідчив, що прибутковість редакцій комунальних друкованих ЗМІ забезпечується, насамперед, ефективністю їх менеджменту. Зовнішні чинники хоч і формують конкурентне середовище функціонування місцевих ЗМІ, але суттєвого впливу на

Характеристика якості та інтерпретація параметрів багатфакторних регресійних моделей впливу факторів на кількість прибуткових комунальних газет (y_1) та розмір дотації (y_2)

Параметр	Значення	Характеристика
$y_1 = 2,04 - 5,03e^{-5}x_1 + 0,00025x_2 - 0,0273x_3 + 0,1091x_4 + 0,4156x_5 + 0,0048x_6$		
y_1	кількість прибуткових комунальних газет	
x_1	наявний дохід на 1 особу	
x_2	продукція сільського господарства	
x_3	прибуток підприємств регіону	
x_4	капітальні інвестиції	
x_5	кількість районів	
x_6	висвітлення	
Коефіцієнт множинної кореляції R	0,8027	Узагальнений зв'язок між вхідними та вихідною змінними має високу тісноту зв'язку.
Коефіцієнт детермінації R^2	0,6443	Зміна вихідної змінної на 64,43% визначається впливом вхідних змінних
F -тест, розрахункове F -тест, критичне	5,1328 2,6986	$F_{\text{розрахункове}} > F_{\text{критичне}}$, лінійна модель є значущою
t -тест, критичне t_1 , фактичне t_2 , фактичне t_3 , фактичне t_4 , фактичне t_5 , фактичне t_6 , фактичне	1,94 -0,196 0,6817 -0,125 0,5523 1,4486 2,7112	$ t_{\text{факт}} > t_{\text{крит}}$ лише для 6 факторної змінної, і лише вона є статистично значущою в моделі
$y_2 = 122,5 + 0,1372x_1 + 2,9305x_2 + 89,6747x_3 - 22,4467x_4$		
y_2	розмір дотації з місцевих бюджетів	
x_1	продукція сільського господарства	
x_2	площа прийнятого в експлуатацію житла	
x_3	прибуток підприємств регіону	
x_4	капітальні інвестиції	
Коефіцієнт множинної кореляції R	0,7823	Узагальнений зв'язок між вхідними та вихідною змінними має високу тісноту зв'язку.
Коефіцієнт детермінації R^2	0,6120	Зміна вихідної змінної на 61,2% визначається впливом вхідних змінних
F -тест, розрахункове F -тест, критичне	7,4934 2,8951	$F_{\text{розрахункове}} > F_{\text{критичне}}$, лінійна модель є значущою
t -тест, критичне t_1 , фактичне t_2 , фактичне t_3 , фактичне t_4 , фактичне	2,1318 1,0494 2,0306 0,7272 -0,1408	Для всіх факторних змінних $ t_{\text{факт}} < t_{\text{крит}}$ тому досліджувані фактори не є статистично значущими в моделі

їх прибутковість не здійснюють. Державна підтримка у вигляді дотацій з місцевих бюджетів хоч і корелює з умовами розвитку регіонів, але здійснюється за іншими принципами, а основним чинником, що впливає на кількість прибуткових комунальних газет, є фінансування висвітлення ними діяльності органів місцевої влади та самоврядування, що водночас може створювати загрози справедливості та неупередженості інформаційної політики видань. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні» від 16.11.92 р. № 2783-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
2. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (у редакції від 10.04.15 р.) № 539/97-вр. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-вр>

3. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» у редакції від 15.06.17 р. № 917-19. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-19>

4. **Бєбик В.** Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публіцистики: монографія. Київ: МАУП, 2005. 440 с.

5. **Карпенко В.** Інформаційна політика та безпека: підручник. Київ: Нора-Друк, 2006. 320 с.

6. **Білоусенко М.** Роздержавлення ЗМІ: вимога часу, але не сьогодні. URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozderzhavlennya-presi-vimoga-chasu/>

7. **Бухтатий О., Горобець В.** Комунальна преса України: Оцінка готовності до реформи. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/print/1411980811/komunalna_presa_ukraini_otsinka_gotovnosti_do_reformi/

8. **Кузін Д. С.** Реформування комунальних ЗМІ: напрямки, проблеми та перспективи. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 10. С. 92–99.

9. **Остапа С.** Роздержавлення або смерть. Ч. 1: як просувається реформа. URL: <http://detector.media/infospace/article/115779/2016-06-06-rozderzhavlennya-abo-smert-chastina-persha-yak-prosuvaetsya-reforma/>

10. **Сафаров А.** Порівняльний аналіз процесу роздержавлення друкованих засобів масової інформації в країнах Східної Європи і в Україні. URL: <http://www.uapp.org/privatizationlaw/9198.html>

11. Місцева преса та роздержавлення: можливості розвитку через покращення якості контенту. URL: http://redactor.in.ua/ru/actual/7663.M%D1%96stseva_presa_ta_rozderzhavlennya_mozhlivost%D1%96_rozvitku_cherez_pokrashchennya_yakost%D1%96_kontentu

12. Україна в цифрах. 2015 р.: статистичний щорічник України. Київ: Державна служба статистики України, 2016. 245 с.

13. Unreported Britain: without local newspapers, who is keeping tabs? URL: <https://www.theguardian.com/society/2015/apr/23/unreported-britain-without-local-newspapers-who-is-keeping-tabs>

REFERENCES

Bebyk, V. *Informatsiino-komunikatsiyni menedzhment u hlobalnomu suspilstvi: psykholohiia, tekhnolohii, tekhnika pablikylyshnz* [Information and communication management in a global society: psychology, technology, technology PR]. Kyiv: MAUP, 2005.

Bilousenko, M. "Rozderzhavlennia ZMI: vymoha chasu, ale ne syohodennia" [The privatization of the media time requirement, but not the present]. <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozderzhavlennya-presi-vimoga-chasu/>

Bukhtatyi, O., and Horobets, V. "Komunalna presa Ukrainy: Otsinka hotovnosti do reformy" [Utility press of Ukraine: Assessment of readiness for reform]. http://osvita.mediasapiens.ua/print/1411980811/komunalna_presa_ukraini_otsinka_gotovnosti_do_reformi

Karpenko, V. *Informatsiina polityka ta bezpeka* [Information policy and security]. Kyiv: Nora-Druk, 2006.

Kuzin, D. S. "Reformuvannia komunalnykh ZMI: napriamky, problemy ta perspektyvy" [Reforming public media: directions, problems and prospects]. *Biuleten Ministerstva yustytysii Ukrainy*, no. 10 (2013): 92-99.

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-вр>

[Legal Act of Ukraine] (2017). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-19>

[Legal Act of Ukraine] (1992). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>

"Mistseva presa ta rozderzhavlennia: mozhlyvosti rozvytku cherez pokrashchennia yakosti kontentu" [The local press, and privatization: the opportunities of development through improving the quality of the content]. http://redactor.in.ua/ru/actual/7663.M%D1%96stseva_presa_ta_rozderzhavlennya_mozhlivost%D1%96_rozvitku_cherez_pokrashchennya_yakost%D1%96_kontentu

Ostapa, S. "Rozderzhavlennia abo smert. Ch. 1: yak prosuvaietsia reforma" [Privatization or death. Part 1: how did the reform]. <http://detector.media/infospace/article/115779/2016-06-06-rozderzhavlennya-abo-smert-chastina-persha-yak-prosuvaetsya-reforma/>

Safarov, A. "Porivnialnyi analiz protsesu rozderzhavlennia drukovanykh zasobiv masovoi informatsii v krainakh Skhidnoi Yevropy i v Ukraini" [Comparative analysis of the process of denationalization of printed media in Eastern Europe and Ukraine]. <http://www.uapp.org/privatizationlaw/9198.html>

Ukraina v tsyfrakh. 2015 r. [Ukraine in numbers. 2015]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2016.

"Unreported Britain: without local newspapers, who is keeping tabs?". <https://www.theguardian.com/society/2015/apr/23/unreported-britain-without-local-newspapers-who-is-keeping-tabs>